

SALMAN
RUSHDIE
Copiii din
miez de noapte

Traducere din limba engleză și note
de Radu Paraschivescu

POLIROM
2022

Cuprins

Cartea întâi

Cearșaful găurit.....	8
Mercurocrom	33
Punct lovit la scui pătoare.....	56
Sub covor	80
Un anunț public	102
Monștrii cu mai multe capete.....	127
Methwold.....	150
Tic, tac	175

Cartea a doua

Degetul întins al pescarului	200
Șerpi și scări.....	227
Accidentul din lada de rufe	249
Radio All-India	277
Dragostea în Bombay.....	301
A zecea mea aniversare	322
La Pioneer Café.....	346
Alfa și Omega.....	371
Puștiul Kolynos.....	395
Bastonul comandantului Sabarmati.....	419
Dezvăluiri	444
Mișcări efectuate de pipernițe	469
Secătuirea și deșertul	490

Jamila Cântăreața	511
Cum a ajuns Saleem la puritate.....	544

Cartea a treia

Buddha.....	574
În Sundarban	599
Sam și Tigru.....	622
În umbra moscheii.....	639
O nuntă.....	674
Miezul nopții.....	703
Abracadabra	740

Până acum nu v-am arătat fabrica pe timp de zi. Iată ce a rămas nedescris: datorită ferestrelor cu geamuri verzui, camera mea dă spre o pasarelă metalică, iar apoi spre bucătăria propriu-zisă, unde cazanele de aramă clocotesc și debordează și unde câteva femei cu brațe vânjoase stau pe niște scări de lemn, învârtind polonice cu coada lungă în aburul gros să-l tai cu cuțitul, în timp ce (uitându-mă în partea cealaltă, pe o fereastră cu geamuri verzui deschisă spre lume) șinele de cale ferată lucesc slab în soarele dimineții, acoperite din loc în loc, la distanțe egale, de păienjenişul complicat al rețelei electrice. La lumina zilei, zeița noastră de neon verde și șofran nu dansează deasupra ușilor de la fabrică; o scoatem din priză ca să facem economie de curent. Însă trenurile electrice circulă tot pe bază de electricitate. E vorba de personalele galben-maronii care se hurducă spre gara Churchgate dinspre Dadar și Borivli, dinspre Kurla și Bassein Road. Oamenii se înghesuie ca muștele, ca niște ciorchini cu pantaloni albi pe la ușile trenurilor; nu contest că puteți vedea muște și între zidurile fabricii. Numai că aici există în compensație și șopârle nemișcate, spânzurate din tavan cu capul în jos și cu niște guri care seamănă cu peninsula Kathiawar... Plus sumedenia de sunete care așteaptă să se facă auzite: bolborositul cazanelor, cântecele în gura mare, înjurăturile spurcate, umorul frust al femeilor cu brațe păroase, admonestările scurte și din vârful buzelor rostite de supraveghetori, zgomotul omniprezent al borcanelor din secția de îmbuteliere, vâjăitul fulgerător al trenurilor și bâzâitul rar, dar inevitabil, al muștelor... pe când *chutney*-ul verde ca greierii e scos din cazan pentru a fi adus pe o farfurie curată ca lacrima și împodobită pe margini cu fâșii verzi și șofran, împreună cu un platou plin cu gustări de la prăvălia iranianului din colț. În timp ce universul

vizibil își continuă existența, iar cel audibil umple aerul (mă abțin să vorbesc despre cel odorific), eu stau singur în patul din birou și îmi dau seama cu un început de neliniște că mi se sugerează diverse ieșiri.

— ...După ce prinzi puteri, spune o persoană pe care nu pot s-o numesc, o zi la Elephanta, de ce nu, o plimbare frumoasă cu barcazul, peșterile alea sunt săpate atât de frumos, o minunăție; sau la plaja Juhu, o repriză de înot, niște lapte de cocos și două-trei curse de cămile; ba chiar la Aarey Milk Colony...!

În clipa aceea Padma își dă cu părerea:

— Mda, aer curat, da' o să vrea și micuțu' să fie cu taică-său.

După care se aude vocea altcuiva, care îmi mângâie fiul pe cap:

— Pai sigur, mergem cu toții. Un picnic pe cinste, o zi în aer liber. O să-ți faci bine, *baba*...

Mă grăbesc să pun capăt acestor sugestii chiar când mi se aduce la pat farfuria cu *chutney*.

— Nu, refuz. Am de lucru.

Observ un schimb de priviri între Padma și cineva și constat că am toate motivele să intru la bănuieli. Fiindcă am mai fost ademenit și în alte rânduri cu propuneri de ieșit la iarbă verde! A mai existat o zi când ofertele și zâmbetele prefăcute de la Aarey Milk Colony m-au păcălit și m-au făcut să ies din casă și să accept o plimbare cu mașina; iar pe urmă, înainte să pot reacționa, m-am trezit înșfăcat de niște mâini voinice, am străbătut câteva coridoare de spital, doctorii și asistentele m-au mobilizat, cineva cu o mască pe față mi-a făcut o anestezie, iar o voce mi-a spus: Numără până la zece, numără până la zece... M-am prins ce pun la cale.

— Uite ce-i, n-am nevoie de doctori, le spun.

— Doctori? se miră Padma. Cine-a zis că...

Dar nu mai proteste pe nimeni, așa că îi invit pe toți, cu un zâmbet subțire:

— Haideti, luați niște *chutney*. Trebuie să vă spun niște chestii importante.

Și, în timp ce *chutney*-ul – același *chutney* pe care Mary Pereira, *ayah* mea, îl pregătea atât de bine în 1957, *chutney*-ul verde ca greierii, legat pentru totdeauna de zilele acelea – îi readucea în lumea trecutului meu, îmbunându-i și făcându-i receptivi, le-am vorbit blând și convingător și am reușit, printr-un amestec de condimente și iscusință oratorică, să mă țin departe de mâinile acelor doctori periculoși care mă îndopau cu pilule verzi. Le-am spus așa:

— Fiul meu o să mă înțeleagă. Îmi depăn povestea pentru el, ca și pentru toți ceilalți, așa că mai târziu, după ce-o să pierd lupta cu crăpăturile, o să știe. Moralitatea, judecata, caracterul... totul pleacă de la memorie... iar eu rețin carbonații.

Chutney verde pe *pakore* cu chilli, înfulecate cu poftă; substanța verde ca greierii, pe *chapati*-uri călduțe, dispărând între buzele Padmei. Îmi dau seama că musafirii slăbesc rezistența și insist.

— V-am spus adevărul, le repet. Adevărul memoriei, care e ceva special. Selectează, elimină, modifică, exagerează, minimalizează, glorifică și discreditează deopotrivă. Dar în cele din urmă își creează o realitate a lui, o versiune eterogenă, dar de obicei coerentă, a evenimentelor; și nici un om în toate mințile nu crede în versiunea celorlalți mai mult decât în a lui.

Da, așa am spus, „în toate mințile“. Știu ce s-au zis: „O mulțime de copii scornesc prietenii imaginari, dar o mie unu! Asta-i nebunie curată“. Copiii din miez de noapte au clătinat până și încrederea Padmei în povestirea mea, dar am reușit s-o conving, iar acum problema ieșirilor nu se mai pune.

Cum i-am convins? Vorbindu-le de fiul meu, care trebuia să-mi afle povestea, aruncând lumină asupra felului cum funcționează memoria și prin alte procedee, unele de o cinste de-a dreptul naivă, altele perfide ca zâmbetul unei vulpi.

— La început chiar și Mohamed s-a crezut nebun, le-am spus. Credeți că nu m-am gândit niciodată la asta? Dar Profetul a făcut apel la Khadija și la Abu-Bakr ca să-l liniștească în legătură cu autenticitatea Chemării lui. Nimeni nu l-a trădat și nu l-a dat pe mâna doctorilor de la azil.

Între timp, *chutney*-ul începuse să-i umple cu gânduri de odinioară. Le-am citit expresiile de vinovăție și rușine întipărite pe chipuri.

— Care e adevărul? m-am burzuluiit retoric. Ce înseamnă să fii în toate mințile? S-a ridicat Iisus din mormânt? Nu acceptă hindușii, Padma, că lumea e un fel de vis? Că Brahma a visat sau, mă rog, visează universul? Că vedem ca prin ceață dincolo de acel vâl oniric care e Maya? Ei bine, Maya, am continuat, adoptând un ton superior și profesoral, poate fi definită drept ceea ce este iluzoriu: înșelăciuni, șiretlicuri și păcăleli. Arătări, fantasme, miraje, scamatorii, forma aparentă a lucrurilor. Toate acestea fac parte din Maya. Dacă îți spun că s-au petrecut anumite lucruri pe care, pierdută în visul lui Brahma, îți vine greu să le crezi, care dintre noi are dreptate? Mai ia niște *chutney*, am adăugat politicoș, servindu-mă cu o porție copioasă. Are un gust nemaipomenit.

Padma a început să plângă.

— N-am zis că nu cred, s-a tânguit ea. Sigur, fiecare trebuie să-și spună povestea cum îi cade bine, dar...

— Dar, am întrerupt-o concludiv, vrei în același timp să afli ce s-a întâmplat? Vrei să ți se povestească despre mâinile care dansau, fără să atingă nimic, și genunchi? Iar mai târziu, despre

ciudatul baston al comandantului Sabarmati și, bineînțeles, despre Văduvă? Unde mai pui Copiii – de ei ce s-o fi ales?

Padma a încuviințat din cap. Adio doctori și aziluri; am fost lăsat să scriu. (Singur, doar cu Padma așezată la picioarele mele.) *Chutney*-ul și oratoria, teologia și curiozitatea; iată lucrurile care m-au salvat. Și încă unul – spuneti-i educație sau origine socială; Mary Pereira i-ar fi zis „bună creștere”. Prin demonstrația de eruditie și prin puritatea accentelor, i-am făcut să se rușineze și să se simtă nevrednici să mă judece. N-o fi fost o faptă prea nobilă, dar când știi că te așteaptă duba după coll, merge orice. (Si chiar a mers: am mirosit-o.) Toluși, am învățat un lucru prețios. E periculos să încerci să le impui altora propria concepție despre lume.

Padma, dacă tot nu crezi că sunt demn de încredere, ce să zic? Poate nu strică un pic de nesiguranță. Bărbații prea siguri pe ei fac lucruri cumplite. Femeile, la fel.

Între timp, iată-mă la zece ani, străduindu-mă cum pot să mă ascund în portbagajul de la mașina maică-mii.

A fost luna când *sadhu*-ul Purushottam (cărui nu-i vorbisem niciodată despre viața mea interioară) s-a săturat în fine de existența lui staționară și a contractat sughițurile sinucigase care nu i-au dat pace un an întreg, ridicându-l frecvent din locul unde stătea cu câțiva centimetri buni, făcându-l să se dea cu capul chelit din cauza apei de robinetul din grădină și să-l crape îngrijorător, iar în cele din urmă omorându-l, așa încât într-o seară, la ora cocteilurilor, s-a prăvălit pe-o parte, cu picioarele rămase în poziția lotusului, și a curmat orice speranță a maică-mii de a scăpa de bătătură. Luna când am stat de multe ori seara în grădina Vilei Buckingham, uitându-mă la Sputnik-urile care brăzdau cerul și simțindu-mă

la fel de exaltat și totodată izolat ca micuța Laika, primul și deocamdată singurul câine lansat în spațiu (Baroneasa Simki von der Heiden, care în scurt timp avea să la sifilis, stătea lângă mine și urmărea din priviri punctele luminoase ale Sputnik-urilor cu ochii ei alsacieni – era o perioadă de mare interes canin în cursa spațială). Luna când Evie Burns și gașca ei mi-au ocupat turnul cu ceas, iar în lăzile de rufe nu mai aveam nici vole, nici loc, așa că, pentru a-mi păstra secretul și mințile, am fost silit să-i vizitez pe copiii din miez de noapte doar în ora noastră intimă și tăcută – am fost alături de ei noapte de noapte, doar la miezul nopții, în timpul orei rezervate miracolelor, care nu mai aparțineau timpului real. În fine, ca să ajung la subiect, luna când m-am hotărât să scot la lumină, prin probe obținute cu ochii mei, lucrul teribil pe care-l văzusem instalat atât de bine între gândurile maică-mii. Din clipa când m-am ascuns în lada de rufe și am auzit două silabe scandaloase, am bănuit-o că are secrete. Incursiunile mele printre gândurile ei mi-au confirmat suspiciunile, așa că într-o bună zi mi-am luat inima în dinți și, cu o privire hotărâtă, m-am dus la Sonny Ibrahim după orele de școală ca să-i cer ajutorul.

L-am găsit la el în cameră, înconjurat de niște afișe de la coridele spaniole și jucând morocânos cricket de unul singur. Când m-a văzut, a strigat nefericit:

— Nene îmi pare nespus de rău de Evie nene n-a vrut s-asculte de nimeni nene ce dracu' i-oi fi făcut?...

...Am ridicat demn o mână, cerându-i să tacă și făcându-l să-mi respecte dorința.

— Acum n-avem vreme de asta, frate, i-am spus. Trebuie neapărat să-nvăț cum se descurcă lacătele fără chei.